

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دانشکده داروسازی

گروه داروسازی بالینی

طرح دوره کارآموزی در عرصه داروخانه شهری

نیمسال دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲

با مراعات اصول کوریکولوم مصوب
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تدوین کنندگان: دکتر مرجان مقدم نیا- دکتر فرود شهبازی- دکتر لیدا شجاعی

سهام هراستاد: سهم هر استاد براساس تعداد دانشجویان متقاضی اخذ واحد و تعداد گروه ها مشخص خواهد شد

سایر اساتید همکار در دوره کارآموزی:

دکتر محمد حسین فرزایی-دکتر مسعود مدرسی-دکتر سامان زرتاب-دکتر امید تولایی- دکتر مهسا راسخیان-
دکتر شهلا میرزایی- دکتر مهدیه افتخاری

دانشگاه علوم پزشکی تهران

ساختار دوره

تعریف دوره: کارآموزی در عرصه داروخانه شهری ۱

پیش نیاز دوره: کارآموزی داروخانه شهری

مدت دوره (به ساعت / روز نوشته شود): ۱۵۳ ساعت

محیط / بخش دوره: داروخانه آموزشی دانشکده داروسازی (داروخانه ولیعصر و امام خمینی)

محتوای آموزشی

بر اساس سر فصل دروس

دانشگاه علوم پزشکی تهران

هدف کلی دوره: تربیت داروساز توانمند در کنترل نسخه و ارائه توصیه به بیمار در جایگاه مسئول فنی داروخانه

اهداف رفتاری در این درس:

دانشجو در پایان این درس باید بتواند:

۱. اطلاعات کامل داروها از جمله نام عوارض، کاربردها، تداخلات مهم، مصرف در جمعیت‌های خاص و سایر اطلاعات کاربردی داروهای موجود در ایران را بداند.
۲. بتواند اقلام آماده شده را کنترل و از انطباق با نسخه اطمینان حاصل نماید.
۳. در شرایط واقعی داروخانه دستور صحیح دارو را ثبت کند.
۴. نسخه تجویز شده واقعی را تفسیر کند.
۵. در شرایط داروخانه با بیمار ارتباط مؤثر برقرار نماید.

۶. توصیه و آموزش کاربردی در مورد نسخه به بیمار را ارائه نماید.

مهارت های مورد انتظار:

۱. یادگیری مهارت های ارتباطی در برخورد با بیماران
۲. گرفتن شرح حال دارویی
۳. شناخت بیماری های رایج بدون نیاز به نسخه پزشک
۴. آماده سازی نسخ
۵. تشخیص احتمالی بیماری هر نسخه، توصیه به بیماران هنگام تحویل نسخ، عوارض و نکات مهم هر نسخه
۶. استخراج اطلاعات از منابع اطلاعات دارویی معتبر
۷. پاسخگویی به اعضا کادر درمانی

ارائه این واحد به چهار روش زیر انجام میشود:

جلسات آموزشی

جلسات کارگاهی (با توجه به شرایط COVID-19 به شکل جلسات آموزشی برگزار می گردد).

کار در داروخانه

حضور در معاونت دارو و غذا و مرکز اطلاع رسانی دارویی (در صورت امکان)

۱. جلسات آموزشی

در جلسات آموزشی میبایست در خصوص اطلاعات دارویی مهم از قبیل نحوه مصرف، اندیکاسیون، عوارض مهم و خطرناک، هشدارها و موارد منع مصرف و ملاحظات در گروههای خاص آموزش داده شود. همچنین دانشجو در خلال این جلسات با نسخ حاوی این دسته از داروها آشنا شود و بتواند با خواندن هر نسخه آن را از جهت علت تجویز، تداخلات موجود و و ها توصیه ها آموزش به بیمار مرور نماید.

برای ارائه این جلسات میتوان از امکانات آموزش مجازی و محتوای استاندارد تهیه شده در کشور بهره برد.

نکته: توصیه میشود در کنار آموزش اطلاعات دارویی مربوط به هر دسته دارویی حتماً از نسخ مربوط به آن دسته برای تمرین تفسیر نسخه

و ارائه توصیه دارویی استفاده شود.

عناوین و میزان ساعات جلسات آموزشی

۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای گوارشی
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای قلبی
۶	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای عفونی
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای تنفسی
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای غدد
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای هورمونی
۲	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای ضد درد و بی‌حس‌کننده موضعی
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای روماتولوژی و ایمونوساپرسیو
۶	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای شیمی‌درمانی
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای اعصاب و روان
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای مغز و اعصاب
۴	آشنایی با اطلاعات کاربردی، توصیه‌های دارویی و نسخ مربوط به داروهای پوست
۲	آشنایی با اشکال دارویی و اطلاعات کاربردی و نسخ مربوط به داروهای حاجب
۵۲	جمع

۲. جلسات کارگاهی

منظور از جلسات کارگاهی ارائه دروس به صورت تئوری و تعاملی و سپس تمرین به منظور آموزش مهارت‌های مربوط به هر موضوع توسط دانشجویان است. طبعاً جلسات فوق می‌بایست حاوی جز عملی و تمرینی بوده و نمیتوانند تنها بر مبنای سخنرانی ارائه شوند. (بجز در شرایط پاندمی COVID-19)

عنوان کارگاه	ساعت آموزشی
اصول توصیه و آموزش به بیمار	۴
مبانی کنترل و مدیریت تداخلات دارویی و نرم افزار کاربردی مرتبط	۲
آشنایی با استفاده از انواع اشکال دارویی	۲
آشنایی با خطاهای رایج دارویی در داروخانه شهری و مدیریت خطر	۲
مهارت برقراری ارتباط مؤثر با بیمار و تیم درمان	۴
جمع	۱۴ ساعت

۳. حضور در داروخانه شهری

با توجه به ماهیت واحد کارآموزی مهم ترین جز ارائه این واحد حضور دانشجویان در داروخانه شهری است و هیچیک از فعالیتهای آموزشی در قالب برنامه سخنرانی و یا کارگاهی نمیتواند جایگزین حضور دانشجو در داروخانه شود.

تعداد فراگیران در داروخانه:

با توجه به ضرورت کسب تجربه مستقیم توسط دانشجو حداکثر گروه ها ۴ نفره به و صورت ایده آل ۱ الی ۲ نفر باشد. بهتر است ساعت حضور در هر جلسه حداقل ۶ تا ۴ ساعت باشد

عناوین و فعالیت‌های آموزشی جلسات داروخانه شهری	
میزان ساعت	عنوان جلسه و فعالیت در داروخانه
۶۰	بررسی نسخ و تطابق دادن اقلام دارویی با نسخه
	ارائه آموزش به بیمار در خصوص نسخه
	تمرین توصیه به بیمار در داروخانه با دانشجو در خصوص نسخ
۳	تمرین پذیرش نسخه در داروخانه
۳	تمرین قیمت زنی در محیط عملی
حداقل ۱۰ نسخه	تائید نسخ بیمه‌ای
۲	تهیه سی دی بیمه و بارگذاری نسخ در سایت بیمه
۶۸	مجموع

نکته مهم: از ارائه سخنرانی در داروخانه پرهیز شده و آموزش مبتنی بر ارائه نسخه و آموزش به بیمار با کسب تجربه مستقیم و انجام فعالیت توسط دانشجو و با رویکرد دانشجو و مهارت محور صورت گیرد. نقش استاد در داروخانه تسهیل گر یادگیری و مدل آموزشی دانشجو (Role model) است.

جزئیات فعالیت دانشجویان در هر جلسه ارائه نسخه	
ساعت	نوع فعالیت
۵۰ درصد زمان حداقل ۲ الی ۳ ساعت حداقل ۱۰ نسخه توسط دانشجو و تحت نظارت مربی بیمار داده شود	بررسی نسخ و تطابق دادن اقلام دارویی با نسخه و ارائه آموزش به بیمار در خصوص نسخه تحت نظر مربی یا استاد
۳۰ درصد زمان	تمرین توصیه به بیمار در داروخانه با دانشجو در خصوص نسخ
۱۰ درصد زمان	ارزیابی فراگیران در رابطه با جلسات گذشته
۱۰ درصد زمان	تکمیل دستنامه

تعداد جلسات لازم برای حضور در داروخانه

بین ۱۲ الی ۱۴ جلسه

۴. حضور در معاونت غذا و دارو و مرکز اطلاع رسانی دارویی (در صورت امکان)

به منظور آشنایی با مقررات دارویی همچنین فرآیندهای تأسیس، فعالیت و نظارت بر ها داروخانه پیشنهاد میشود دانشجویان یک دوره آشنایی و کارآموزی در مدیریت دارو طی کنند.

همچنین با توجه به نقش داروساز مسئول فنی داروخانه در ارائه اطلاعات دارویی به بیماران و پاسخدهی به سؤالات داروی مطرح شده از سوی بیماران و کادر درمان یا دوره برای تمرین پاسخگویی به سؤالات اطلاعات دارویی در مراکز اطلاع رسانی دارویی پیشنهاد میشود.

عنوان برنامه کارآموزی	ساعت
حضور در معاونت غذا و دارو (آشنایی با توزیع دارو، بازرسی و نظارت بر داروخانه‌ها، قوانینی و آیین‌نامه‌های دارویی و سایر فرایندهای کاری داروخانه)	۹
پاسخگویی در مرکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم	۱۰

سازماندهی و ثبت فعالیتهای آموزشی در داروخانه با استفاده از لاگ بوک

به منظور مشخص شدن، نظارت و اطمینان از انجام فعالیتهای لازم در داروخانه مدل می بایست لاگ بوک برای جلسات داروخانه تدوین شود و در لاگ بوک لیست کلی فعالیتهای عملی پیش طراحی شده لازم برای دانشجو ذکر شود. در هر جلسه کارآموزی این فعالیت ها توسط دانشجو ثبت و توسط مدرس تأیید میشود). با توجه به امکان ثبت نسخ ارائه شده و تسهیل ارتباط استاد و دانشجو توصیه میشود از امکان لاگ بوک الکترونیک استفاده شود.

پرسشنامه تمرینی (دستنامه)

به منظور آموزش مبتنی بر حل مسئله و تمرین بیشتر دانشجویان در داروخانه مدل و داروخانه شهری میتوان پرسشهایی را طراحی نمود. با توجه به ماهیت این واحد و تأکید بر تفسیر نسخه و توصیه به بیمار این سؤالات می بایست شامل موارد زیر و ترجیحاً با سؤالات متفاوت و با استفاده از سامانه آموزش الکترونیک باشند

۱. سؤالات مربوط به ملاحظات مربوط ارائه نسخه به بیمار

۲. سؤالات مربوط به ارائه توصیه دارویی در خصوص نسخ

۳. سؤالات مربوط به تفسیر نسخه

نظارت و راهنمایی دانشجویان

به منظور آموزش دانشجویان تمام مدرسین آموزشی می بایست تجربه کار در داروخانه داشته باشند و یا دوره آموزشی مرتبط را طی کرده باشند اولویت به ترتیب:

۱. اعضای هیئت علمی یا دستیاران داروسازی بالینی

۲. اعضای هیئت علمی فارماکولوژی سم شناسی با پایه داروساز

۳. اعضای هیئت علمی سایر رشته ها با پایه داروساز

۴. داروساز آموزش دیده تحت نظر استاد

قوانین و مقررات:

۱. حضور به موقع در داروخانه

۲. پیش مطالعه مباحث مربوط به هر جلسه

۳. پوشیدن روپوش مرتب و تمیز

۴. حضور حداقل ۵ ساعته در داروخانه

۵. عدم غیبت غیر موجه

۶. حضور فعال در داروخانه

۷. همکاری در تحویل داروها و ارائه نسخ به بیمار

وظایف حرفه ای و اخلاقی کارآموزان:

- شناخت و رعایت کدهای اخلاق در داروسازی معرفی شده توسط فرهنگستان علوم پزشکی

- احترام متقابل و شرکت در فعالیت های گروهی

- برخورد مناسب با بیماران، پرسنل و اعضای کادر درمان

- رعایت حریم خصوصی بیماران

نحوه تهیه لاگ بوک:

جهت تهیه لاگ بوک می بایست از هریک از مباحث زیر یک نسخه تهیه کرده و براساس موارد خواسته شده در ادامه تحلیل نمایید. آخرین مهلت تحویل لاگ بوک ۳۱ خرداد ماه ۱۴۰۳ می باشد.

- Infectious Disease
- Gastrointestinal Diseases
- Cardiovascular Diseases
- Neurology Disorders
- Respiratory Disorders
- Hormonal Diseases
- Endocrine Disorders
- Pain
- Nephrology and Rheumatology
- Psychiatric Disease
- Hematology and oncology
- Pediatric disorder

در رابطه به نسخ لازم است موارد زیر رعایت گردد:

- نسخه مورد نظر واقعی بوده که پرینت عکس یا فایل آن تحویل داده شود.
- نسخه جدید بوده و تاریخ آن از ۱۴۰۳/۱/۱ به بعد باشد.
- به منظور رعایت کد اخلاقی نام پزشک و بیمار پوشانده شود.
- تمامی موارد خواسته شده می بایست بر اساس رفرنس های معرفی شده تهیه شود. در صورت کپی از سایت های فارسی نمره صفر لحاظ می گردد.
- هر نسخه ابتدا بازنویسی شده و موارد زیر برای هر یک نوشته شود:
 - تشخیص احتمالی
 - جایگاه درمانی هر یک از اقلام تجویز شده
 - توصیه به بیمار

- عوارض جانبی کلی
- تداخلات دارویی یا غذایی
- موارد احتیاط یا منع مصرف
- بیان نظر در رابطه با صحت داروهای تجویزی
- مصرف در بارداری شیردهی
- اشکال دارویی موجود در بازار

نحوه ارزشیابی دوره:

ارزیابی دانشجویان با استفاده از روشهای زیر صورت گیرد:

۱. امتحان تئوری مبتنی بر ارزیابی دانش در خصوص آشنایی با اطلاعات دارویی، تفسیر نسخه و توصیه به بیمار و قوانینی دارویی ۲۰ الی ۴۰ درصد نمره
۲. آزمون ارزیابی توانمندی کار در داروخانه مانند مشاهده مستقیم کار در محیط و شرایط واقعی داروخانه Direct Observation Of pharmacy practice skill (DOPPS) کنترل نسخه، دستورنویسی صحیح، ارائه توصیه های دارویی و آموزش به بیمار (۳۰ الی ۵۰ درصد نمره)
۳. ارزیابی کیفیت تکمیل logbook به منظور بررسی کیفیت و کمیت فعالیتهای داروخانه ۱۰ الی ۱۵ درصد نمره
۴. بررسی رفتار یا حرفه و نظم حضور در داروخانه ۱۰ الی ۱۵ درصد نمره
۵. ارزیابی یا دوره توسط مربی حداکثر پیشنهادی ۱۰ درصد نمره
۶. ارزیابی کیفیت تکمیل دستنامه حداکثر پیشنهادی ۱۰ درصد نمره

- در صورت مراجعه بستگان جهت دریافت نمره از دانشجو مربوطه نمره کسر می گردد.

چک لیست ارزشیابی در امتحان آسکی کارآموزی / کارورزی

ردیف	عنوان مهارت	نمره
۱	نحوه صدا کردن و برخورد مناسب با بیمار (اخلاق حرفه ای) خواندن نسخه و فرستادن به صندوق	۱

۴	چک کردن اقلام و دستور مصرف	۱
۵	توصیه به بیمار	۲
۶	پاسخ به سوال سوپروایزر در رابطه با نسخه	۲

منابع آموزشی (بصورت و نکوور نوشته شود)

1. Rutter. P. Community Pharmacy: Symptoms, Diagnosis and Treatment, 5th edition. 2020
2. Zeind CS, Carvalho MG. applied therapeutic: the clinical use of drugs. 10th edition. 2024
3. Blenkinsopp A, Duerden M, Blenkinsopp J. Symptoms in the Pharmacy: A Guide to the Management of Common Illnesses. 9th edition. 2022.

۴. مشایخی م، و همکاران. راهنمای بالینی تجویز و مصرف منطقی داروهای بدون نسخه. سال انتشار ۱۳۹۹.

۵. خلیلی حسین و همکاران: داروشناسی نسخ رایج (سری کامل)

۶. غلامی خیرالله و همکاران: توصیه های دارویی انتشارات دف. سال چاپ ۹۳

جدول بلوپرینت آزمون: کارآموزی در عرصه داروخانه شهری ۱ نیمسال تحصیلی: دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲ دانشکده: داروسازی گروه آموزشی: داروسازی بالینی							
ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سؤالات	تعداد سؤالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					حیطه ی شناختی	حیطه ی مهارتی	حیطه ی نگرشی
۱	داروهای گوارشی	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۲	داروهای قلب	۶	۱۳,۰۴٪	۶	۴	۲	۰
۳	داروهای عفونی	۶	۱۳,۰۴٪	۶	۴	۲	۰
۴	داروهای تنفس	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۵	داروهای غدد	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۶	داروهای هورمونی	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۷	داروهای ضد درد و بیحس کننده	۲	۴,۳۴٪	۲	۲	۰	۰
۸	داروهای روماتولوژی، استئوپروز و ایمونوساپرسیو	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۹	داروهای نورولوژی	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۱۰	داروهای روانپزشکی	۴	۸,۶۹٪	۴	۲	۲	۰
۱۱	داروهای پوستی و مواد حاجب	۴	۸,۶۹٪	۲	۲	۰	۰

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس:

تاریخ ارسال

تاریخ ارسال:

تاریخ تحویل:

